

Výchovné poradenství

Standardní činnost výchovného poradce

Náplň práce výchovného poradce je stanovena vyhláškou MŠMT ČR č.72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Novelizace vyhláška č.197/2016Sb.

Výchovný poradce se také zabývá problematikou vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných, včetně možnosti individuálního studijního plánu dle vyhlášky č. 27/2016Sb.

Mezi standardní činnosti výchovného poradce patří činnosti výchovného poradenství a kariérové poradenství. O těchto činnostech vede písemnou dokumentaci.

Kdo je výchovný poradce

Je to pedagog, odborně připraven pro výchovné poradenství, který pomáhá při profesní orientaci a řešení výchovných otázek, věnuje zvláštní pozornost nejen poruchám dětí a mládeže z hlediska pedagogické, psychologické a sociální normy, jejich zjišťování, prevenci a nápravě, ale i mimořádně nadaným dětem.

Výchovné poradenství

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost, a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.
 - ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky sledovat žáky s výukovými problémy
 - předkládat učitelům, řediteli školy a rodičům návrhy na další péči o tyto žáky
 - vést evidenci integrovaných žáků ve škole a podílet se spolu s ostatními pedagogy na zpracování dokumentace pro integrované žáky
 - ve spolupráci s třídními učiteli vyhledávat a sledovat talentované a nadané žáky
2. Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
 - zajišťovat případná vyšetření v PPP, SPC
 - pomáhat učitelům zprostředkovat podklady pro psychologická a speciálně-pedagogická vyšetření
3. Příprava podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
4. Poskytování informací o činnosti specializovaných školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.

5. Dle potřeby spolupracuje s dalšími orgány – pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, s orgány péče o děti, s policií apod.
6. Ve spolupráci se školním metodikem prevence organizuje výchovné a preventivní akce pro žáky (besedy, exkurze, přednášky apod.)
7. Spolu se školním metodikem prevence sleduje žáky potenciálně problematické. V případě vážných problémů nebo na základě doporučení třídního učitele dává řediteli školy návrh na svolání výchovné komise. Z jejího jednání pořizuje zápis.

Inkluze

Inkluzivní vzdělávání nebo **inkluzie** je proces, jehož snahou je nastavení takového systému vzdělávání, který umožňuje všem dětem bez rozdílu plnit povinnou školní docházku, resp. navštěvovat školu, ideálně v místě jejich bydliště. Cílem inkluze je podporovat rovné šance dětí na vzdělávání.

Inkluzivní vzdělávání spadá pod společenský proces, jehož snahou je podporovat jedince tak, aby se mohl plně účastnit života společnosti (sociální inkluze) a měl přístup ke všem jejím zdrojům (zaměstnání, bydlení, volný čas apod.). Inkluze tedy přesahuje oblast vzdělávání. V současnosti je ale spojována zejména se systémem základního školství, které pokrývá důležité období v životě člověka.

V inkluzivní škole je samozřejmostí heterogenní složení kolektivu, kde se každý jedinec stává objektem individualizovaného přístupu. V jedné třídě se tak spolu vzdělávají děti zdravotně postižené i děti bez postižení, děti zvláště nadané, děti cizinců, děti různých etnik nebo např. děti pocházející ze sociálně znevýhodněného prostředí. Mezi základní principy inkluzivní školy patří: důraz na spolupráci, víra v přirozené vlastnosti dětí učit se, otevřenost k jinakosti, formativní hodnocení.

Podpůrná opatření

– vyhláška omezuje výčet podpůrných opatření (PO), který je možný doporučit pro vzdělávání ve školách zřízených podle § 16 odst. 9 zákona následovně:

- poradenská pomoc školy a školského poradenského zařízení,
- úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- využití asistenta pedagoga
- úprava očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení

Členění podpůrných opatření v rámci stupňů 1 až 5

Podpůrná opatření 1. stupně

1. Metody výuky:

- respektování osobního tempa, častější zpětná vazba
- stanovování odlišných časových limitů pro činnosti
- metody podporující preferované styly učení žáků
- multisenzorický přístup
- podpora motivace
- metody aktivního učení apod.

2. Organizace výuky

- pravidelné střídání činností v průběhu výuky
- změna zasedacího pořádku nebo uspořádání třídy
- skupinová a kooperativní výuka
- nabídka volnočasových aktivit a mimoškolních aktivit

3. Úprava obsahu a výstupů vzdělávání

- obohacování učiva
- výstupy vzdělávání se neupravují

4. Hodnocení

- využívání různých forem hodnocení
- aplikace metod formativního hodnocení
- podpora sebehodnocení

5. Intervence školy

- přímá podpora – poskytování individualizované podpory učitelem
- plán pedagogické podpory – pokud není přímá podpora účinná – formalizace poskytování PO 1. stupně plánem pedagogické podpory (spolupráce na tvorbě: učitel + rodič + poradenský pracovník školy)
- metodická podpora učitelů ze strany poradenských pracovníků školy

Podpůrná opatření 2. stupně

– SVP žáka (dítěte) jsou spojeny s aktuálním zdravotním stavem žáka, opožděným vývojem, odlišným kulturním prostředím nebo jinými životními podmínkami žáka, problémy v adaptaci na školu a přípravou na školní práci, nadáním, specifickými poruchami učení a chování, **mírným oslabením sluchových nebo zrakových funkcí, mírnými řečovými vadami, oslabením dorozumivacích schopností, mírnější řečovou vadou, poruchami autistického spektra s mírnými obtížemi, nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka a dalšími specifiky**

– SVP jsou **mírnější** a lze obvykle kompenzovat využitím pomůcek, zařazením předmětu speciálně-pedagogické péče a úpravami v pedagogické práci

1. Metody výuky:

- zaměřují se na překonávání obtíží žáka, posilování oslabených schopností a dovedností
- zaměřují se na rozvoj vnímání, paměti, myšlení, pozornosti apod.

2. Organizace výuky

- dle doporučení v posudku

3. Úprava obsahu a výstupů vzdělávání

- obohacování učiva
- úprava obsahu vzdělávání v dílčích oblastech na základě doporučení ŠPZ
- u žáků s potřebou podpory ve vzděl. z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek je třeba posílit výuku českého jazyka nebo výuku českého jazyka jako jazyka cizího:
 - ZŠ, SŠ – 3 hodiny/týden (max. 120 h)
- bez úpravy očekávaných výstupů

4. Hodnocení

- nastavení kritérií umožňující dosahování osobního pokroku (dílní dosažitelné cíle a kritéria jejich splnění apod.)
- jasná a srozumitelná formulace kritérií hodnocení
- sumativní hodnocení respektuje SVP žáka

5. Intervence školy

- pedagogická intervence se žákem nebo se třídou
- předmět speciálněpedagogické péče

Podpůrná opatření 3. stupně

– SVP žáka (dítěte) jsou spojeny nejčastěji spojeny se závažnými specifickými poruchami učení, odlišným kulturním prostředím a jinými životními podmínkami žáka, poruchami chování, **těžkou poruchou dorozumivacích schopností, řečovými vadami těžšího stupně**, poruchami autistického spektra, lehkým mentálním postižením, zrakovým a sluchovým postižením (slabozrakost, **nedoslýchavost**), tělesným postižením, neznalostí vyučovacího jazyka a dalšími obtížemi, které **mají významný dopad na kvalitu a průběh vzdělávání žáka**, případně je ovlivněn **mimořádným intelektovým nadáním**

1. Organizace výuky

- dle doporučení v posudku

2. Úprava obsahu a výstupů vzdělávání

- obohacování učiva
- modifikace obsahu vzdělávání v dílčích oblastech
- úpravy očekávaných výstupů vzdělávání **pouze** u žáků s LMP
- u žáků s potřebou podpory ve vzděl. z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek je třeba posílit výuku českého jazyka nebo výuku českého jazyka jako jazyka cizího:
 - v ZŠ, SŠ: 3h/týden, (max. 200 h)

3. Personální podpora

- asistent pedagoga
- škol. speciální pedagog nebo psycholog

4. Intervence

- předmět speciálněpedagogické péče
- pedagogická intervence

Podpurná opatření 4. stupně

– podpurná opatření 4. stupně jsou určena zejména pro žáky se závažnými poruchami chování, se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, s **těžkým zrakovým nebo sluchovým postižením, se závažnými vadami řeči**, s poruchami autistického spektra a se závažným tělesným postižením. Také mimořádně nadané žáky, kteří vyžadují výraznou individualizaci vzdělávání nad rámec příslušného stupně vzdělání, dosahují mimořádných výsledků a vyžadují i úpravy ve formách vzdělávání

1. Metody výuky:

- výuka v jazycích, způsobech a prostředcích komunikace, které jsou pro žáka nejvhodnější a žákem preferované (znak. jaz., apod.).

2. Úprava obsahu a výstupů vzdělávání

- vzdělávání podle upraveného vzdělávacího programu

3. Personální podpora

- asistent pedagoga
- tlumočnick českého znak. jazyka
- přepisovatel pro neslyšící
- další pedagogický pracovník
- škol. speciální pedagog nebo psycholog
- nepedagogický pracovník

4. Intervence

- předmět speciálněpedagogické péče
- pedagogická intervence

Podpůrná opatření 5. stupně

- PO jsou určena žákům s nejtěžšími stupni zdravotních postižení, zpravidla souběžným postižením více vadami, vyžadujících nejvyšší úroveň podpory
- další pedagogický pracovník po celou dobu výuky
- předmět sppg péče

Odkazy:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/spolecne-vzdelavani-1>

Vyhláška č.72/2005 – o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

<http://www.msmt.cz/file/43482/download/>

www.msmt.cz [Stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy](#)